

K O M U N I K A T
Z O M B U A N D I A N

Warszawa, kwiecień 2010

www.cbos.pl ● sekretariat@cbos.pl

BS/44/2010

POZIOM ŻYCIA POLAKÓW

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
4 lutego 2010 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Żurawia 4a, 00-503 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Opinie Polaków o ich własnej sytuacji materialnej badamy dość systematycznie. Standardowo nasze pytania odwołują się do opinii respondentów dotyczących kondycji finansowej ich rodzin w chwili obecnej, a także przewidywań jej zmian w ciągu najbliższych dwunastu miesięcy. W tym roku¹, po kilkuletniej przerwie, poza owymi standardowymi pytaniami, zastosowaliśmy ponownie trochę inne wskaźniki poziomu życia, za pomocą których sondowaliśmy nie tylko czysto materialne aspekty bytu, ale też jego społeczny wymiar.

Poziom życia badani określali zatem na trzech płaszczyznach. Po pierwsze, opisywali wyposażenie swoich gospodarstw domowych w udogodnienia cywilizacyjne, będące wskaźnikiem zaspokojenia, ale zarazem też zróżnicowania potrzeb oraz aspiracji i stylów życia poszczególnych grup społecznych. Po drugie, mówili o realizowaniu swoich podstawowych potrzeb społecznych: kontaktach z rodziną i znajomymi, uczestniczeniu w kulturze, wypoczynku. Po trzecie, odpowiadali na pytania retrospektywne dotyczące zmian w ogólnych warunkach życia oraz kłopotach finansowych swoich rodzin w ostatnich dwunastu miesiącach. Na tej podstawie mogliśmy sprawdzić poziom deprivacji społeczeństwa.

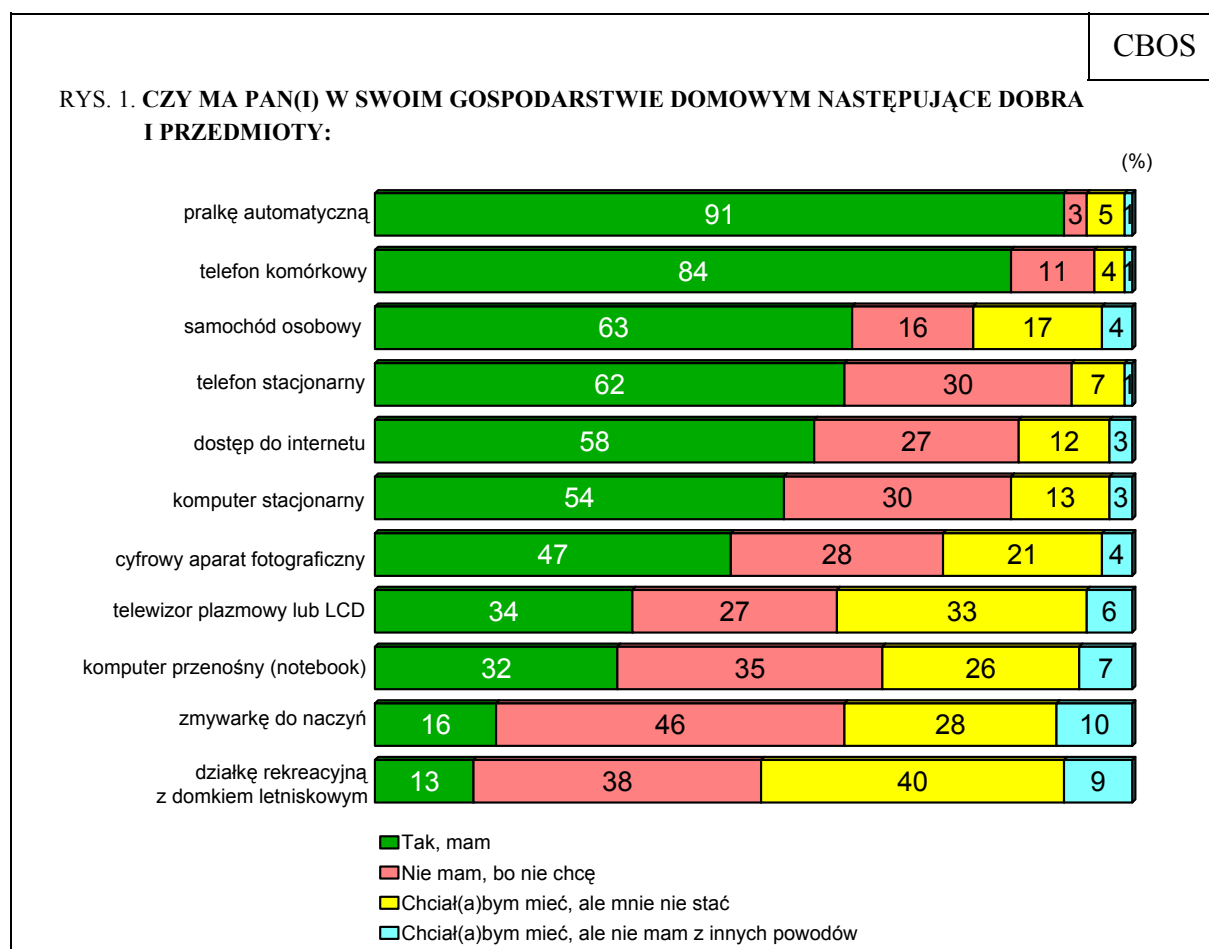
WYPOSAŻENIE GOSPODARSTW DOMOWYCH W NIEKTÓRE UDOGODNIENIA CYWILIZACYJNE

W skład wyposażenia gospodarstw domowych wchodzi przedmioty i urządzenia o różnym charakterze. Niektóre z nich służą zaspokojeniu podstawowych potrzeb i mają przede wszystkim wartość użytkową. Inne mają znaczenie głównie prestiżowe lub są symbolem luksusu, świadczącym o zamożności ich posiadaczy. Wraz ze wzrostem zamożności gospodarstw domowych przybywa w nich dóbr trwałego użytku, przede

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (238) przeprowadzono w dniach 4–10 marca 2010 roku na liczącej 995 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

wszystkim tych będących wyznacznikiem luksusu. Ponadto wyposażenie gospodarstw zmienia się wraz z rozwojem elektroniki, a to, co niegdyś uchodziło za dobro prestiżowe – a zatem przeznaczone wyłącznie dla bogatych – powoli staje się dostępne dla wszystkich.

Uwzględniając najbardziej kluczowe przedmioty i urządzenia, w możliwie najlepszy sposób różnicujące badane osoby, przedstawiliśmy respondentom listę jedenastu dóbr materialnych. O posiadanie większości z nich pytaliśmy również w naszych wcześniejszych badaniach. Porównanie uzyskanych wówczas odpowiedzi z tegorocznymi umożliwia śledzenie zmian na poziomie zamożności gospodarstw.

Dobrem najbardziej powszechnym jest pralka automatyczna – niemal wszyscy Polacy (91%) mają to urządzenie w swoich gospodarstwach domowych. Społeczne zróżnicowanie w tym względzie jest niewielkie. O braku pralki automatycznej częściej mówią respondenci najstarsi (powyżej 64 roku życia), najgorzej wykształceni i o najniższych dochodach, częściej też bezrobotni, emeryci i renciści, rolnicy oraz robotnicy niewykwalifikowani.

Drugim najczęstszym dobrem w polskich rodzinach jest telefon komórkowy – jego posiadanie deklaruje 84% respondentów i jest ich aż o 22 punkty więcej niż mających telefony stacjonarne. Właścicielami telefonów komórkowych zdecydowanie częściej są ludzie młodzi, mieszkańcy dużych miast, respondenci z wyższym wykształceniem, dobrze sytuowani, a także ci, którzy zajmują kierownicze stanowiska w pracy. Co ciekawe, z uzyskanych deklaracji wynika, że komórkami dysponują wszyscy uczniowie i studenci uczestniczący w naszym badaniu. Wśród właścicieli telefonów stacjonarnych są przede wszystkim ludzie starsi i emeryci, ale także – ponownie – osoby najbardziej zamożne.

Niemal dwie trzecie badanych (63%) deklaruje posiadanie samochodu osobowego. Zdecydowanie częściej są to osoby lepiej wykształcone, bardziej zamożne, a także zajmujące wyższe stanowiska w hierarchii społeczno-zawodowej. Ponadto, według deklaracji respondentów, 16% gospodarstw domowych ma więcej niż jeden samochód.

Wskaźnikiem zamożności, ale też informatyzacji jest posiadanie w gospodarstwie domowym komputera (stacjonarnego lub/i przenośnego) oraz dostępu do internetu. Komputer stacjonarny można znaleźć obecnie w co najmniej połowie domów (54%), komputer przenośny – w co trzecim (32%), natomiast dostęp do internetu ma 58% gospodarstw. Podział na posiadaczy komputerów stacjonarnych i przenośnych to w dużej mierze podział na uczniów i studentów oraz ludzi pracujących na własny rachunek. Często jednak w danym gospodarstwie można znaleźć oba rodzaje komputerów.

Tabela 1

Czy ma Pan(i) w swoim gospodarstwie domowym następujące dobra i przedmioty:	Odsetki odpowiedzi twierdzących							
	I 1996	II 1997	II 1998	IV 1999	VI 2002	I 2004	VI 2007	III 2010
	w procentach							
– pralkę automatyczną	62	63	70	70	78	77	86	91
– telefon komórkowy	-	2	5	12	48	57	78	84
– jeden samochód osobowy	43	47	44	48	-	49	52	47
– dwa lub więcej samochody osobowe	5	4	6	7	-	8	7	16
– telefon stacjonarny	39	47	57	63	77	77	71	62
– dostęp do internetu	-	-	-	-	-	-	37	58
– komputer stacjonarny*	13	13	14	17	30	37	52	54
– cyfrowy aparat fotograficzny	-	-	-	-	4	5	30	47
– telewizor plazmowy lub LCD	-	-	-	-	-	-	-	34
– komputer przenośny (notebook)	-	-	-	-	-	-	-	32
– zmywarkę do naczyń	1	3	4	3	5	7	9	16
– działkę rekreacyjną z domkiem letniskowym	8	11	9	11	10	10	14	13

* W latach 1996 – 2007 pytaliśmy o sam komputer, nie rozdzielając tego na komputery stacjonarne i przenośne. Ze względu na to, że w tamtych latach posiadanie komputera oznaczało przeważnie posiadanie jego stacjonarnej wersji, w tabeli umieściliśmy je właśnie w tej kategorii

Posiadanie cyfrowego aparatu fotograficznego, deklarowane przez 47% respondentów, wiąże się przede wszystkim z ich wiekiem, wykształceniem, pozycją społeczno-zawodową oraz oceną własnych warunków materialnych. Do właścicieli cyfrówek częściej zatem należą osoby młode (do 34 roku życia), wykształcone, przedstawiciele kadry kierowniczej i specjaliści z wyższym wykształceniem, ankietowani pracujący na własny rachunek, a także osoby najlepiej oceniające swoje warunki materialne.

Około jednej trzeciej badanych (34%) deklaruje posiadanie telewizora plazmowego lub LCD. Niemal tyle samo osób (33%) chciałoby mieć taki telewizor, ale nie stać ich na to; ponad jedna czwarta ankietowanych (27%) nie interesuje się tego typu technologią.

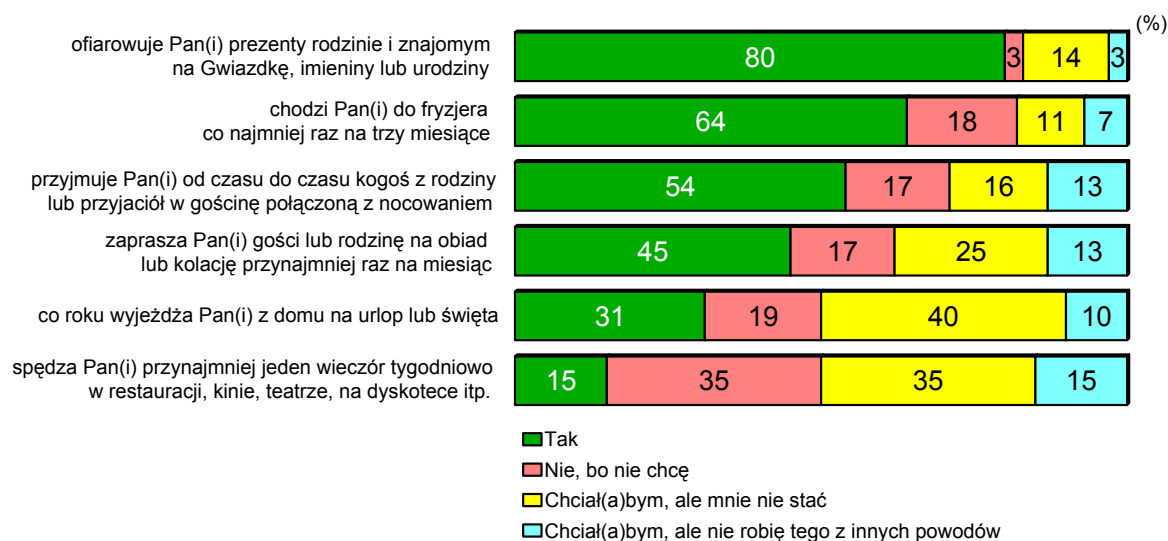
Dobrami zdecydowanie najrzadziej będącymi w wyposażeniu gospodarstw domowych są zmywarki (posiada je 16% respondentów) oraz działki rekreacyjne z domkiem letniskowym (13%). O ile zmywarka obecnie stanowi dobro luksusowe, które w przyszłości zapewne będzie równie popularne jak komputery i komórki, o tyle posiadanie działki rekreacyjnej jeszcze długo, a być może nawet nigdy, nie stanie się powszechne.

Jeżeli przyjąć, iż wyznacznikiem zamożności Polaków są posiadane w ich gospodarstwach dobra i przedmioty, wówczas śmiało można powiedzieć, że nasze społeczeństwo się bogaci. Jedyne dobro, którego obecność w gospodarstwach domowych w ostatnich latach właściwie się nie zmieniła, stanowi działka rekreacyjna z domkiem letniskowym. Jest to jednak dobro wysoce luksusowe, ale nienowoczesne. Jego posiadanie nie wiąże się z technologizacją społeczeństwa, lecz raczej ze stylem życia i możliwościami finansowymi. Innym dobrem, którego wartość w społeczeństwie się obniża, jest telefon stacjonarny, wypierany przez nowsze technologicznie i bardziej mobilne telefony komórkowe. Od roku 2004, w którym odsetek osób mających taki telefon w swoich domach był najwyższy (wynosił 77%), obserwujemy jego spadek.

ŻYCIE SPOŁECZNE I KULTURA

Respondenci odpowiadali też na pytania dotyczące zaspokajania potrzeb związanych z życiem społecznym i kulturalnym – czy utrzymują kontakty z rodziną i znajomymi, korzystają z dóbr kultury, wypoczywają. Mogliśmy więc, z jednej strony, utworzyć wskaźnik otwartości i partycypacji społecznej, z drugiej zaś – poznać możliwości finansowe rodzin.

RYS. 2. CZY ROBI PAN(I) NASTĘPUJĄCE RZECZY:

Choć zwyczaj ofiarowywania rodzinie i znajomym prezentów gwiazdkowych, imieninowych lub urodzinowych podtrzymuje zdecydowana większość dorosłych Polaków (80%), co siódmego (14%) nie stać na ich kupowanie.

Niemal dwie trzecie respondentów (64%) deklaruje, że przynajmniej raz na kwartał chodzi do fryzjera, co dziewiąty zaś (11%) przyznaje, że nie ma na to pieniędzy. Stosunkowo liczna grupa badanych (18%) nie odczuwa takiej potrzeby. Kobiety nieznacznie rzadziej niż mężczyźni korzystają z usług salonów fryzjerskich, natomiast ponad dwukrotnie częściej chciałyby chodzić do fryzjera, ale nie pozwala im na to sytuacja finansowa.

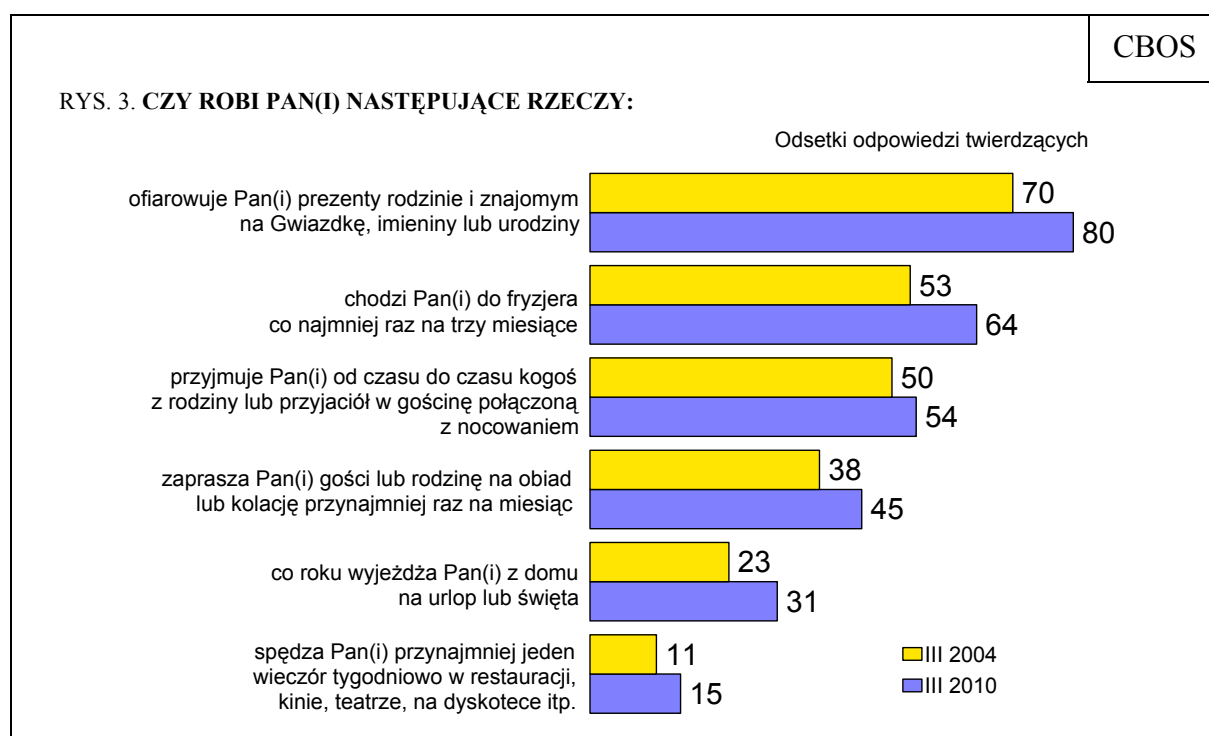
Ponad połowa dorosłych Polaków (54%) od czasu do czasu przyjmuje kogoś z rodziny lub przyjaciół w gościnę połączoną z nocowaniem, a ponad dwie piąte (45%) deklaruje, że przynajmniej raz w miesiącu zaprasza rodzinę albo znajomych na obiad lub kolację. Co czwarty badany (25%) chciałby zapraszać gości, ale brakuje mu na to pieniędzy.

Dwie piąte respondentów (40%) nie może sobie pozwolić na coroczny wyjazd na urlop lub święta, a niemal co trzeci (31%) deklaruje, że co roku spędza urlop lub święta poza domem. Wyjazdy dotyczą głównie respondentów najbogatszych, najlepiej wykształconych i zajmujących najwyższe pozycje w hierarchii zawodowej.

Zdecydowanie najmniej osób (15%) spędza przynajmniej jeden wieczór tygodniowo w restauracji, kinie, teatrze czy na dyskotecę. Ponad jedna trzecia respondentów (35%) nie chodzi tam, bo nie chce, ale dokładnie tyle samo osób (35%) twierdzi, że ich na to nie stać.

Ludzie młodzi częściej niż osoby w średnim wieku i starsze spędzają wolny czas poza domem. Wraz z wiekiem maleje skłonność do uczestniczenia w tego rodzaju imprezach – rośnie odsetek badanych, którzy tego nie robią, bo nie mają na to ochoty.

Pytanie o zaspokajanie potrzeb związanych z życiem społecznym i kulturalnym po raz pierwszy zadaliśmy naszym respondentom w 2004 roku². Porównując obecne deklaracje badanych z uzyskanymi sześć lat temu po raz kolejny zauważamy dosyć istotną poprawę sytuacji materialnej Polaków.

Największe różnice dotyczą ofiarowania prezentów rodzinie i znajomym (wzrost o 10 punktów procentowych) oraz cokwartalnych wizyt u fryzjera (wzrost o 11 punktów). Najmniejszy wzrost (po 4 punkty) odnotowujemy w deklaracjach dotyczących przyjmowania od czasu do czasu kogoś z rodziny lub przyjaciół w gościnę połączoną z nocowaniem, a także spędzania wieczorów poza domem.

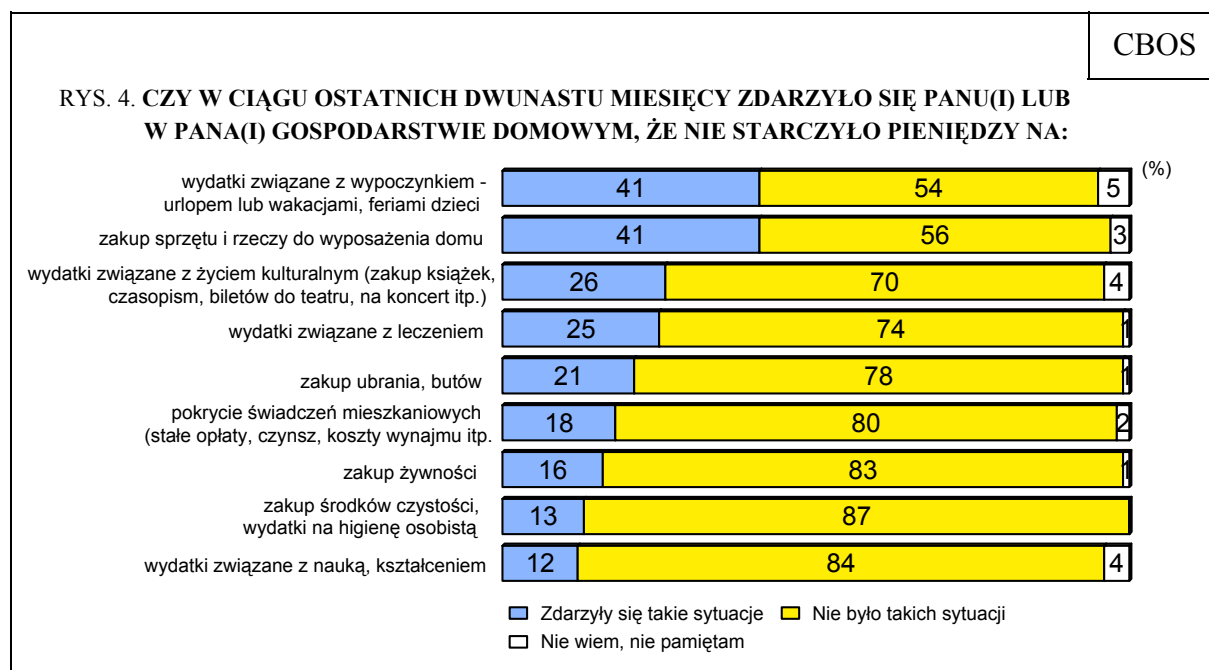
KŁOPOTY FINANSOWE RODZIN

Z odpowiedzi na pytania retrospektywne wynika, że w ciągu dwunastu miesięcy poprzedzających badanie dwie piąte polskich rodzin nie mogło sobie pozwolić na wydatki

² Zob. komunikat CBOS „Poziom życia Polaków”, kwiecień 2004 (oprac. M. Wenzel).

związane z wypoczynkiem – urlopem lub wakacjami dzieci (41%), a także na zakup sprzętu i rzeczy do wyposażenia domu (41%). Obie te potrzeby były najczęściej niezaspokajane. Na drugim miejscu znajdowały się wydatki związane z życiem kulturalnym, takie jak zakup książek, czasopism, biletów do teatru czy na koncert. W co czwartej rodzinie (26%) zabrakło w ciągu ostatniego roku pieniędzy na tego typu wydatki. Możliwość zaspokojenia przedstawionych wyżej potrzeb jest oczywiście dosyć istotna, nie są to jednak potrzeby podstawowe. Niepokojący jest natomiast fakt, że również w co czwartej rodzinie (25%) brakowało w ostatnich dwunastu miesiącach funduszy na wydatki związane z leczeniem.

W porównaniu z tymi najbardziej deficytowymi aspektami życia znacznie niższy jest odsetek osób, które w ostatnim roku odczuwały brak pieniędzy na wydatki związane z zapewnieniem sobie kluczowych potrzeb. Na naukę i kształcenie nie starczało pieniędzy mniej więcej co ósmemu gospodarstwu domowemu (12%). Niemal tyle samo rodzin (13%) miało problemy z zakupem środków czystości i wydatkami na higienę osobistą. Zdobycie żywności stanowiło czasami kłopot dla 16% respondentów, natomiast z pokryciem świadczeń mieszkaniowych, takich jak stałe opłaty, czynsz czy koszty wynajmu, miało problem 18% gospodarstw domowych. Co piąta rodzina (21%) doświadczyła również braku pieniędzy na zakup ubrania i butów.

W stosunku do lat ubiegłych bardzo wyraźnie zmieniły się deklaracje dotyczące kłopotów finansowych gospodarstw domowych. Największa różnica dotyczy wydatków związanych z wypoczynkiem. W latach 2002 – 2006 około 60% rodzin miało problemy

z pozyskaniem funduszy na pokrycie wydatków urlopowych czy wyjazdów swoich dzieci. W tym roku odsetek takich gospodarstw jest niższy o 18 punktów od uzyskanego w naszym ostatnim pomiarze. Najmniejsze zmiany (spadek o 6 – 7 punktów procentowych) notujemy w możliwości zaspokajania takich potrzeb, jak pokrycie świadczeń mieszkaniowych czy zakup środków czystości. Nadal odsetki osób mających problemy z wydatkami na te cele są dość znaczące.

Zaobserwowane zmiany z pewnością są wynikiem poprawy warunków życia Polaków w ostatnich latach. Warto tutaj podkreślić fakt, że tak wyraźne zmiany na lepsze po raz pierwszy zaobserwowaliśmy już w 2007 roku³. Wówczas to w naszych badaniach zadaliśmy respondentom bardzo podobne pytanie o problemy finansowe. Ponieważ jednak nieco inna była skala odpowiedzi, w poniższej tabeli nie zamieściliśmy uzyskanych wówczas wyników. Istotne jest natomiast, iż już wtedy widoczna była znaczna poprawa materialnych warunków bytu gospodarstw domowych rozumiana jako możliwość zaspokajania różnego rodzaju potrzeb.

Tabela 2

Czy w ciągu ostatnich dwunastu miesięcy zdarzyło się Panu(i) lub w Pana(i) gospodarstwie domowym, że nie starczyło pieniędzy na:	Odsetki odpowiedzi twierdzących								
	XI 1995	IV 1996	X 1996	X 1997	IV 2002	IV 2003	III 2005	III 2006	III 2010
– wydatki związane z wypoczynkiem – urlopem lub wakacjami, feriami dzieci	-	-	-	-	60	59	57	59	41
– zakup sprzętu i rzeczy do wyposażenia domu	-	-	-	-	58	60	57	57	41
– wydatki związane z życiem kulturalnym (zakup książek, czasopism, biletów do teatru, na koncert itp.)	47	48	43	42	41	44	42	44	26
– wydatki związane z leczeniem	37	39	39	35	36	39	37	36	25
– zakup ubrania, butów	57	56	47	46	38	39	38	36	21
– pokrycie świadczeń mieszkaniowych (stałe opłaty, czynsz, koszty wynajmu itp.)	-	-	-	-	-	32	29	24	18
– zakup żywności	37	35	32	28	25	29	27	25	16
– zakup środków czystości, wydatki na higienę osobistą	22	20	20	15	19	22	19	20	13
– wydatki związane z nauką, kształceniem	22	20	21	22	20	23	22	21	12

³ Por. komunikat CBOS „Subiektywne oceny warunków bytu i zaspokojenie potrzeb”, luty 2008 (oprac. K. Zagórski); na podstawie wyników badania „Warunki życiowe społeczeństwa polskiego: problemy i strategię”, realizowanego od września do listopada 2007 roku na reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłych mieszkańców Polski (N=38 866).

Ze zliczenia wymienionych przez respondentów problemów w dziewięciu omówionych dziedzinach życia wynika, że w ostatnim roku ponad dwie piąte gospodarstw domowych (43%) nie miało kłopotów finansowych w żadnej z nich. Niemal dwie piąte rodzin (39%) nie mogło zaspokoić potrzeb w jednej do czterech dziedzin życia, co siódme gospodarstwo (14%) – w pięciu do ośmiu, a cztery rodziny na sto (4%) miały kłopoty finansowe we wszystkich dziewięciu dziedzinach.

Ponieważ w ostatnich latach istotnie poprawiły się deklaracje respondentów dotyczące kondycji finansowej ich gospodarstw domowych, efektem tego musiał być także zmniejszony poziom deprivacji potrzeb rodzin. W porównaniu z sytuacją sprzed czterech lat aż o 16 punktów wzrósł odsetek gospodarstw, które w ostatnim roku nie miały problemów finansowych w żadnej z analizowanych dziedzin. Istotny spadek nastąpił również wśród najbardziej deficytowych gospodarstw, prawdopodobnie na rzecz rodzin z mniejszymi problemami finansowymi.

Tabela 3

Poziom zaspokojenia lub deprivacji potrzeb rodzin	Wskazania respondentów według terminów badań			
	IV 2003	III 2005	III 2006	III 2010
	w procentach			
Badani, których rodziny nie miały problemów finansowych w żadnej dziedzinie	25	28	27	43
Badani, których rodziny miały problemy:				
– w jednej dziedzinie	9	10	10	13
– w dwóch dziedzinach	10	11	11	11
– w trzech dziedzinach	10	9	10	8
– w czterech dziedzinach	11	9	9	7
– w pięciu dziedzinach	8	8	8	4
– w sześciu dziedzinach	6	7	6	4
– w siedmiu dziedzinach	6	6	6	3
– w ośmiu dziedzinach	6	4	5	3
– w dziewięciu dziedzinach	9	8	7	4

Poziom niezaspokojenia potrzeb, mierzony występowaniem problemów finansowych, jest wyraźnie zróżnicowany w zależności od położenia społeczno-ekonomicznego rodzin (zob. tabela aneksowa). Im gorsze subiektywne oceny warunków materialnych gospodarstw domowych, niższe dochody na osobę w rodzinie, a także niższe wykształcenie i pozycja społeczno-zawodowa, tym częstsze przypadki deprivacji potrzeb i tym większy zakres ich niezaspokojenia.

O braku jakichkolwiek problemów finansowych mówią zatem w zdecydowanej większości osoby pracujące na własny rachunek, przedstawiciele kadry kierowniczej i specjaliści z wyższym wykształceniem, a także – w trochę mniejszym stopniu – średni personel i technicy oraz pracownicy administracyjno-biurowi. Kłopoty ze zrealizowaniem potrzeb w jednej do czterech dziedzin mieli najczęściej robotnicy wykwalifikowani, a także emeryci, uczniowie i studenci, a w pięciu do ośmiu – robotnicy niewykwalifikowani, renciści oraz bezrobotni. Zdecydowanie najgorzej wypadają robotnicy niewykwalifikowani i bezrobotni, których najczęściej dotyka całkowita deprywacja.

Tabela 4

Czy obecnie Panu(i) i Pana(i) rodzinie żyje się:	Poziom zaspokojenia lub deprywacji potrzeb rodzin w ostatnim roku.			
	Badani, których rodziny:			
	nie miały żadnych problemów finansowych	miały problemy w jednej do czterech dziedzin	miały problemy w pięciu – ośmiu dziedzinach	miały problemy w dziewięciu dziedzinach
	w procentach			
– dobrze	68	28	4	0
– ani dobrze, ani źle	32	48	17	3
– źle	11	36	36	17

Siła związku pomiędzy subiektywną oceną życia a poziomem zaspokojenia lub deprywacji potrzeb rodziny, mierzona za pomocą współczynnika korelacji Spearmana, wynosi 0,5

Poziom niezaspokojenia potrzeb jest istotnie związany również z subiektywną oceną ogólnych warunków życia rodzin (R -Spearmana = 0,5). Oznacza to oczywistą prawidłowość, że im szerszy zakres deprywacji potrzeb w rodzinie, tym gorsza ocena ogólnych warunków życia gospodarstwa domowego.

★

★

★

O tym, że polskim rodzinom żyje się obecnie znacznie lepiej niż przed czterema laty, świadczą wszystkie przeanalizowane przez nas wskaźniki dobrobytu. Z jednej strony Polacy gromadzą w swoich domach coraz więcej dóbr i przedmiotów stanowiących niekwestionowane udogodnienia cywilizacyjne, z drugiej zaś coraz rzadziej mają problemy finansowe z zaspokojeniem różnego rodzaju potrzeb – zarówno tych podstawowych, jak

i bardziej luksusowych. Wyraźną poprawę poziomu życia Polaków zaobserwowaliśmy już w 2007 roku, czyli jeszcze przed kryzysem gospodarczym. Wyniki tegorocznych badań świadczą o tym, że spowolnienie gospodarki nie wpłynęło negatywnie na kondycję finansową polskich rodzin. Co więcej, najwyraźniej nie zahamowało również wzrostu ich zamożności.

Opracowała
Katarzyna WĄDOŁOWSKA

Tabela 1

		Poziom zaspokojenia lub deprivacji potrzeb rodzin w ostatnim roku.				Liczba osób
		Badani, których rodziny:				
		nie miały żadnych problemów finansowych	miały problemy w jednej do czterech dziedzin	miały problemy w pięciu – ośmiu dziedzinach	miały problemy w dziewięciu dziedzinach	
		%	%	%	%	
Ogółem		43	38	14	4	995
Płeć	Mężczyźni	45	37	14	5	462
	Kobiety	42	39	15	4	533
Wiek	18-24 lata	43	37	18	3	137
	25-34	54	34	8	4	176
	35-44	41	47	6	6	160
	45-54	43	34	18	5	149
	55-64	40	37	19	5	183
	65 lat i więcej	39	40	17	4	190
Miejsce zamieszkania	Wieś	43	39	12	6	376
	Miasto do 20 tys.	44	45	10	1	129
	20-100 tys.	42	39	16	3	193
	101-500 tys.	44	34	19	3	163
	501 tys. i więcej mieszk.	45	33	16	6	134
Wykształcenie	Podstawowe	34	38	20	8	266
	Zasadnicze zawodowe	37	39	18	6	245
	Średnie	46	41	11	2	332
	Wyższe	64	32	5		151
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	65	33	1	1	81
	Średni personel, technicy	56	35	9		39
	Pracownicy adm.-biurowi	59	31	9	1	71
	Pracownicy usług	44	36	14	6	59
	Robotnicy wykwalifikowani	38	43	14	4	128
	Robotnicy niewykwalifik.	33	36	19	12	46
	Rolnicy	43	36	11	9	53
	Pracujący na własny rach.	78	20	2		38
Bierni zawodowo	Renciści	29	39	24	8	66
	Emeryci	37	44	17	2	228
	Uczniowie i studenci	41	41	15	3	86
	Bezrobotni	28	33	28	10	56
	Gospodynie domowe i inni	37	39	18	6	46
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	52	38	8	2	135
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	53	33	14	1	82
	sekt. prywat. poza rolnict.	51	34	10	4	213
	prywatnym gosp. rolnym	49	39	7	5	42
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	27	33	27	13	137
	501-750	32	43	21	4	139
	751-1000	44	41	14	1	174
	1001-1500	43	46	10	1	130
	Powyżej 1500 zł	71	24	5		139
Ocena własnych war. mater.	Złe	7	35	40	18	151
	Średnie	32	49	16	3	471
	Dobre	72	26	2		373
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	40	35	19	7	85
	Raz w tygodniu	46	37	13	4	478
	1-2 razy w miesiącu	42	47	8	3	131
	Kilka razy w roku	39	35	21	5	212
	W ogóle nie uczestniczy	44	40	11	4	89
Poglądy polityczne	Lewica	45	39	13	3	127
	Centrum	44	38	15	3	291
	Prawica	52	32	12	4	305
	Trudno powiedzieć	32	44	17	7	272